

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. XXVIII. An consulens matrimonium voto Castitatis obstricto, sed passim succumbenti licitè consulat? ubi an votum tale valeat, & sit reservatum, ac qui in eo possint dispensare?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

§. XXVIII.

An consulens matrimonium voto castitatis obstricto, sed passim succumbenti, licitè consulat? Ubi, an votum tale valeat? & sit reservatum? ac qui in eo possint dispensare?

211. Videtur ex dictis affirmandum, quia licitè consulitur minus malum ad vitandum majus per allegata à *num. 203.* sed voto castitatis obstrictus ducendo uxorem minus peccat, quam carnis stimulis agitur passim succumbens; sic enim multiplicat peccata vacando libidini, è contrà ducendo uxorem unicum committit peccatum, nempe per actuale contractum matrimonialem adversus votum, secùs postea debitum reddens. Hæc opinio videtur esse S. Epiphani *lib. 2. contrà hereses tom. 1. heresi 61. pag. 6.* ita loquentis apud Sanch. *lib. 7. de Matr. D. 11. num. 15. melius est unum peccatum habere, & non plura, melius est lapsum palam uxorem sibi sumere, quam quotidie occultis jaculis sauciari.* Ideo hanc sententiam quidam approbant apud Sanch. *num. 29.* ipse verò cum aliis communiùs, ac veriùs sentit ex hoc capite nefas esse tali consulere matrimonium, quia semper, aut ferè semper, aut frequentius succumbens non est obfirmatus ad succumbendum, ergo licet gravius sit toties succumbere, quam cum voto uxorem sumere, nequit tamen uxor consuli, quia per *num. 201.* non potest esse licitum

consilium minoris mali extrà casum, quo alter firmum habet propositum commit-tendi majus. Si talis ita inhæreret libidini, ut nollet desistere, nec petere dispensationem voti facilè impetrabilem, omninò Salubriter ei consuleretur matrimonium, ut fateretur Sanch.

212. Inquirendum ergo an huic, quem vocemus Auspicium, ex alio principio sine peccato possit dari consilium de ineundo matrimonio. Si is, cui moraliter est impossibilis castitatis observantia, vovens castitatem invalidè voveat, sequitur Auspicio posse consuli matrimonium, si is vovit castitatem tempore, quo ejus observantia fuit eidem moralitèr impossibilis.

Quæritur ergo an votum castitatis emissum ab eo, cui moraliter est impossibile castè vivere, sit validum? porrò illud censeretur debet moraliter impossibile, quod, vel viribus naturalibus nequit, nisi difficillimè fieri, vel supernaturalibus, nisi extraordinariis seu singularibus, ita Gobat *tract. 11. num. 72.* inde deducens: votum Patris Ludovici de Ponte annis 20. ante mortem emissum de nullo peccato veniali deliberatè patrando, votumque S. Theresiæ adhuc difficiliùs efficien-

ciendi semper, quidquid perfectius esse intellexerit, juxta communia principia non valuisse apud Sanch. *lib. 4. Decal. cap. 5. num. 10.* contra Navar. Dixi *communis*, quia in concreto, id est, consideratum, ut emissum ab hisce personis DEO plenis, non est dubium de valore, neuter enim dubitavit de speciali divino auxilio ad exequendum promissa; quin ad hoc fuerit necessaria divina revelatio de gratia futura efficaci. Prima sententia negat valere ita Trullench. *tom. 1. in Decal. lib. 2. cap. 2. dub. 5. nu. 18.* Adamus Burghaber *Cent. 1. casu 66.* Quintanaduenas *tra. 9. sing. 12.* Bonac. *Tom. 2. D. 4. quest. 2. p. 1. num. 26. junct. num. 21.* & alii apud Gobat *tract. 11. à num. 271.* Item Moya *in select. Quest. tom. 1. tract. 2. quest. 1. §. 1. nu. 7. & §. 3. nu. 20.* hanc sententiam etiam valde probabilem esse existimat. Probatum Primò. Nullum votum tenet, nisi de materia moraliter possibili, obligat enim instar legis, cum sit quaedam lex privata à vovente sibi imposita, sed votum Auspicii perpetuæ castitatis (idem est de voto Religionis) est de materia moraliter impossibili, ut præmissi proximè ex Gobat, & apud eundem *num. 270.* P. Burghaber docet, illi esse moraliter impossibilem castitatis observantiam, qui vexationibus carnis frequenter succumbit.

Probatum secundò. Ad valorem voti requiritur non solum ut sit de remoraliter possibili, sed etiam de re meliore, quam sit ejus oppositum, sed votum Auspicii non est de re meliore, quam sit oppositum; nam votum est de cælibatu, oppositum est matrimonium, hoc autem

hic, & nunc Auspicio est melius cælibatu, nam Auspicius constitutus in tali statu validè vovet matrimonium, uti docet Sanch. *cap. 7. num. 53 & lib. de Mair. D. 4. num. 7.* quod enim votum tale plura præpediat bona, ac præcludat viam statui perfectiori continentia, respondet, *num. 8.* præpedire secundum se, sed non in hoc homine, estque omninò cælibatus de se status perfectior, ex quo illum deicit votum matrimonii, sed non est perfectior respectu Auspicii, cui est melior libertatis matrimonialis, à qua illum remouet votum continentia perpetuæ. Major Syllogismi est recepta ex S. Th. *2. 2. quest. 88. a. 1. & 2.* apud Luntan. *num. 4.* Gobat *tract. 11. num. 3.* hic autem *num. 70.* rectè observat, quod dum definitur votum, quod sit *promissio DEO facta de meliore bono*, non sit intelligendum ita, ut id, quod vovetur sit melius quolibet alio, sic enim nullum valeret votum, nisi esset de summo bono, sensus itaque est, quod res aut actio voto promissa, debeat esse melior re, aut actione illâ, cui privativè ac directè opponitur.

213. Dubium tamen est, an illa bonitas sit in se spectanda, vel respectu voventis. Esse in se spectandam tradit Raynaud apud Gobat *num. 70.* *Nomine boni melioris inquit, debet intelligi opus illud, quod non est impossibile cum aliquo bono in se meliore, est respectu voventis, ut est particularis persona, possit fortassis oppositum esse melius,* Sanch. *cap. 8. num. 10.* E contra Gobat fatetur hoc esse verum in rigore, communiter tamen debet attendi, quid sit utilius voventi; & ideo Sanch. cit.

num. 53. & lib. 1. de Matr. D. 4. n. 7. defendit validum votum fore Auspicii de ineundo matrimonio, quia hoc frequenter succumbenti est melius, quam sit caelibatus, alias votum esset invalidum. Imò autumare cum Rayn. & Gobat. de rigore esse verum; quòd votum debeat esse de meliore bono in se, & non de eo, quod est melius voventi, est contra communem sententiam, ut videre est apud Moya in *select. quest. tom. 1. tract. 2. D. 1. quest. 1. §. 2. num. 16.* Et contra consilium Pauli ad Corinth. 7. *Melius est nubere quam uri.*

Ex hac sententia infertur Primò probabiliter votum castitatis cessare supervenientibus carnis stimulis reddētibz continentiam moraliter impossibilem, ita cit. Quintanad. num. 4. quia non minus votum in observantia debet esse de remeliorē, & moraliter possibili, quam emissio; sicut lex debet esse de actibus moraliter possibilibus etiam tempore continuationis; si enim tractu temporis evadit ejus observatio populo moraliter impossibilis, cessat obligatio legis.

214. Inf. 2. Conjux propter incestum commissum, aut votum non petendi debitum, aut cognationem spiritualem, petere debitum prohibitus, potest id petere, quoties est in proximo periculo lapsus ob urgentes tentationes, Quintanad. à num. 1. quia lex prohibens petitionem debiti incestuoso, aut spiritualiter cognato est Ecclesiastica non obligans cum periculo proximo violandi legem naturalem, aut divinam, ut fert communis sententia cum Bonac. de legibus D. 2. q. 8. p. 2. num. 1. his verbis: *Metus, seu probabile periculum gra-*

vis damni regulariter excusat à transgressione legis humana. Hinc ille, qui timeret prudenter se occisurum Petrum, vel proximè exponi ad consensum adulterii &c. si Ecclesiam adeat die festo missam auditurus, certum est non teneri ad ejus auditionem.

Conf. 1. Lex Ecclesiastica secundum omnes non ligat cum periculo probabili sanitatis, honoris, aut notabilis jactura temporalium, ergo multò minus cum probabili periculo salutis spiritualis, seu peccati mortalis, sed si non posset peti debitum in dicto casu lex Ecclesiastica prohibens tali petitionem debiti obligaret cum probabili periculo salutis spiritualis.

Conf. 2. Votum, & ejus observatio tunc est de re meliore, inquit Sanch. apud Quintanad. num. 4. *Quando majoris virtutis officium est, quod in votum cadit, quam ejus contrarium, sed non est majoris virtutis, quod in illo casu vir non petat, imò melius multò est, quòd vir matrimonio conjunctus castitatem secum, & cum aliis fœminis tervet, quam quòd eam veluti non tervet cum propria uxore, cum hac enim non tenetur ex jure divino, & naturali se continere, sed ex mero Ecclesie, & humano jure.* Post hæc & plura alia subdit cit. Quintanad. num. 8. valde probabile esse, ne scrupulis ansa præbeat, nullo modo esse necessariam ad præfata primæ sententiæ usum dispensationem, etiam si facile obtineri possit, cum hæc sententia nitatur in eo, quod tunc non lex, nec votum obligent. Eo modo quo Doctores apud Bonac. de leg. D. 1. p. ult. num. 8. docent legis obligationem cessare in iis casibus

sibus, qui per Epicheiam (cujus nomine in fin. *num.* 9. intelligit æquitatem, seu prudentiam) non censentur comprehendi in lege, etiamsi verba legis comprehendere videantur.

215. Gobat post lecta primæ hujus sententiæ fundamenta, et si antea secutus sit, oppositam mox referendam *tract.* 11. *num.* 280 perdifficile tamen videtur ipsi negare omnem illi practicam probabilitatem. Unde fatetur, se nec Auspicio, de quo loquitur quæstio nostra. *num.* 212 volenti nubere absque dispensatione negaturum absolutionem, uti nec incestuosò conjugato &c. circa dispensationem ob urgentes tentationes (de quo est illatio secunda) petenti debitum, quoties ab iis urgetur cum probabili periculo lapsus, nisi perat; moneret tamen utrumque ad petendam dispensationem saltem ad cautelam, seu duntaxat ad securitatem conscientie. Verùm Sanch. *cap.* 8 *num.* 9. negat esse necessitatem dispensationis, si votum est irritum.

Confirmat Quintanad. *num.* 3. & cum eo Gobat. *num.* 277. ex duplici juris principio: primum est; *lex non debet esse iniquitatis vinculum*, Barbof. de *princip. lit. L.* *num.* 25. Votum est lex privata explicanda eo modo, quo explicaretur lex lata de illa materia, de qua est votum. Sanch. *lib.* 4. *Decal. cap.* 11. *num.* 54. Vide *num.* 179. *vers.* *Hinc incidenter &c.* Alterum est; *periculum ubi majus intenditur, ibi plerumque consulendum, cap.* 3. *de elect. in 6.* Sed Auspicio vehementibus stimulis agitur est in maximo periculo lapsus carnalis, huic periculo à lege consulere

(si hæc illum obligaret ad castitatem) permittendo matrimonium, ut ab eo evadat periculo, ergo etiam potest Auspicio sibi consulere non obstante voto, cum istud sit privata lex quam spontè sibi imposuit. Hanc sententiam amplius urgebo à *num.* 220. ex communi Doctorum apud Moya cit. §. 1. 2. & 3. in quem incidi primum post superius scripta.

216. Secunda sententia longè communior stat pro valore castitatis emissi ab Auspicio, nec desinere obligare Auspicio si post emissum cepissent illum vexare carnis stimuli, cum periculo lapsus; nam quanti Ecclesia faciat votum perpetuæ castitatis, aut Religionis colligitur ex gravitate onerum, quæ solet imponere in eo dispensatis, unde non pure dispensat, sed admiscet arduam commutationem, teste Sanch. *cap.* 8. *num.* 10. ergo sentit Ecclesia validum esse ejusmodi votum. Hanc opinionem cit. Moya *num.* 20. præfert primæ.

Probatur 2. Aliàs Auspicio in statu tali suscipiens subdiaconatum, vel profertens Religionem non tenetur voto solenni castitatis, atque adeò posset nubere, Religionem deserere; hoc autem nullus hæcenus est concedere ausus, Rectè proinde in Auspicio esset locus doctrinæ. Gloss. in *cap. in malis* 22. *quest.* 4. *Aliud in malis promissis, aliud in male promissis: primum non est servandum servandum secundum.*

Hanc sententiam inter alios, pluribus in locis tuetur Sanch. & quidem loco proxime citato fatetur argumenta producta pro invaliditate esse fortissima ad persuadendum speculativè intentum, ac practicè id asserere non audeat. Deinde *lib.* 7.

de Matr. D. 11. num. 9. certissimum esse putat; demum lib. 9. D. 7. n. 7.

217. Confirmatur solutione Argumentorum primæ sententiæ. Ad primum Resp. 1. majorem esse veram, quando voti observantia de re moraliter impossibili non est necessaria ad bonum commune Ecclesiæ, voti autem castitatis perpetuæ observantia est de re gravissima, & plurimum conducente ad commune Ecclesiæ bonum, & ideo etiam cum morali impossibilitate obligat. In similibus etiam leges humanæ obligant cum morali impossibilitate, imò cum vitæ periculo, dum ita postulat commune bonum, ut patet in excubiis periculosis militaribus, aggressione hostis &c. Hoc enim non excedit libertatem nostram, prout necessarium ad meritum, & demeritum, uti constat in lege divina, & naturali obligante etiam cum morali impossibilitate rei præceptæ, ergò idem dicendum de voto, cum hoc sit interpretandum ad normam legis humanæ, unde patet Responsio ad majoris probationem, & simul ad minorem.

Resp. 2. ad primum, cum Palao p. 3: tract. 15, D. 1. p. 8. num. 14. concessa majori, Distinguo minorem: votum Auspicii est de re moraliter impossibili non adhibitis remediis contra carnis stimulos concedo minorem: adhibitis remediis mortificationis, orationis &c. nego minorem: ad quæ videtur se virtualiter obligare votendo castitatem, utpotè ad medium necessarium. Unde docet ibi Auspicio esse matrimonium utilius cœlibatu duntaxat sub conditione non utendi remediis spiritualibus, secus absolute, quapropter absolute loquendo sequitur,

R. P. Karch. Diss.

ut verior sententiam Soti, Aragon. &c. quod votum contrahendi matrimonium sit nullum emissum etiam ab habente peccandi consuetudinem, adhuc enim tale votum impedit majus bonum formaliter, nempe cœlibatum, & statum Religiosum. Hinc.

Resp. ad probationem secundam, concessa majori, nego minorem: ad probationem, nego matrimonium esse absolute melius Auspicio, quàm cœlibatum, sed solum, si nolit adhibere remedia spiritualia contra venereas tentationes; & tunc omninò est obligatio assumendi matrimonium, Soarez tom. 2. de Relig. lib. 2 cap 9 à num. 12. Less. lib. 2. cap. 4. num. 44 Laym. lib. 4 tract. 4. cap. 2. num. 12. Resp. 2. ad eandem cum Sanch. cit. cap 8. num. 10. quod Auspicio, ut hic est persona particularis, cœlibatus sit deterior matrimonio, & hoc ad summum probant argumenta pro prima sententia: nego autem illi prout est membrum, seu pars communitatis Ecclesiæ matrimonium esse melius cœlibatu. Ratio, quia si Auspicius sine Ecclesiæ judicio posset uxorem ducere multis scandalis, & malis panderetur via in Ecclesia, ad quæ præcavenda meritò exigitur Ecclesiæ judicium, an sit votum dispensabile. Quare ut cesset voti emissi obligatio, vel ut prima ejus nuncupatio esset irrita, deberet omnibus perpensis, proinde Auspicio etiam, prout est pars communitatis Ecclesiæ, esse melius matrimonium, quàm cœlibatus. Sufficit ergò in similibus circumstantiis, si materia voti in se sit melior opposito.

Solutio firmatur instantia ducta ab effusione seminis humani, quæ directè

X

pro-

procurata nunquam est licita, esto respectu hujus personæ individua sæpe foret melior, ac utilior, ut quando nimium abundat, aut est corruptionis periculum, quia nempe semper est contra commune bonum generis humani (hoc enim intendit sui propagationem, consequenter conservationem seminis, cujus prodigendi summum esset periculum, admissio semel casu, quo esset licita procurata ejus effusio, plurimi enim facillimè crederent adesse nunc circumstantias illas, quæ cohonestant illam) consequenter est illicita singulis, ut sunt membra generis humani, etsi expediret aliquibus, ut sunt personæ particulares.

218. Ad dubium *num.* 213. admitto bonitatem rei promissæ esse etiam respectivam, nempe quæ sit melior etiam voventi, at Auspicio etiam, ut est persona particularis, est melior cœlibatus, si utatur remediis contra insultus carnales. Deinde sufficit, si illi, ut est pars Ecclesiæ, melius sit esse cœlibem, quàm maritum.

Ad illationem primam negatur cessare obligationem voti. Ad secundam etiam negatur posse sine dispensatione peti debitum ab incastuoso. Concedo legem Ecclesiasticam esse regulariter de moraliter possibilibus, aliquandò tamen etiam est de moraliter impossibilibus. Item est etiam de moraliter impossibilibus, quando id expedit bono communi. Auspicio cœlibatus est moraliter possibilis, si adhibeat opera mortificationis; aut eadem, ut membro Ecclesiæ est utilior, esto sit moraliter impossibilis, uti constat ex proximè dictis.

Eadem doctrina est applicanda ad

confirmationes duas. Solutiones datæ roborat Ecclesiæ praxis (cujus memini *num.* 216.) ac constans observatio voti subdiaconi, ac Religiosi Professi.

Proposui ad Quæstionem *num.* 212, sententias in partem utranque, solvique argumenta negantis voti valorem. Fundamentum stantis pro valore est stylus Ecclesiæ, qui in re tam gravi videtur facere legem, aliàs Auspicius, etsi esset subdiaconus, aut Professus, non obligaretur voto, quòd enim istud sit solenne non obstat, quia quoad substantiam non differt à simplici.

219. Ad hæc Responderi potest, quòd nullibi sit in Jure Canonico decisum, votum castitatis simplex, & Religiosum non constituens emissum ab iis, quibus est moraliter impossibilis cœlibatus, esse validum, aut quòd ante hanc impossibilitatem factum non cesset obligare. Quare duntaxat est praxis contraria Ecclesiæ, quatenus carnis stimulis vexati solent recurrere pro dispensatione, hujus tamen necessitatem nulla ratio evidentè evincit, sed majorem conscientia securitatem.

Dixi *votum simplex*, & Religiosum non constituens, nam simplex faciens Religiosum (quale est emitte consuetum à Societatis Religiosis post Novitiatum) ac solenne omninò concedo valere nec cessare posse obligationem propter commune bonum, tum statum Religiosi, tum universalis Ecclesiæ, propter quòd etiam cum morali impossibilitate, ac ob vitanda scandala, sive sit emissum post, sive antè peccandi proclivitatem valeret ob dicta *num.* 217. solenne enim votum facit membrum Religionis, aut status Clericalis, cui melior est cœlibatus.

Hac

Hæc scandala non sunt timenda ex voto simplici etsi vexatus carnis stimulis moraliter necessitantibus ad lapsum ante emissum non fervet, aut concedatur non valere factum à nostro Auspicio, nisi constaret id emissum, tunc enim omninò ob scandalum declinandum in iis, qui ignorant causam, ob quam Auspicius vult inire matrimonium, esset petenda dispensatio: secluso autem scandalo non video quidquam præjudicari bono communi Ecclesiæ. Quod enim Sanch. *cap. 8. num. 10.* dicat majus bonum non judicandum relativè ad voventem, ut est persona particularis, sed ut est pars Ecclesiæ, cui melior est cœlibatus. Contrà est, quòd quisque fidelis ante votum, verè sit pars Ecclesiæ, & tamen, quia respectu illius, ut est persona particularis, majus bonum est nubere, idèò etiam secundùm Sanch. validum est votum, ergo pro illis circumstantiis nequit esse validum votum cœlibatus, cum sit impossibile pro tunc cœlibatum esse illi melius bonum, unde & ego meum sensum dicam.

Resp. ad Quæstionem propositam opinionem stantem pro valore esse probabilior, ac tutior, negativam verò non carere probabilitate, uti rationes pro ea productæ suadent, ac solutio satis comoda fundamenti præcipui, quo innititur prior loquendo de voto simplici non constituyente Religiosum, de solenni autem libenter concedo, id certè valere, nec cessare ejus obligationem.

Resp. 2. Auspicius me non absolveturum, nisi prius adhibitis remediis mortificationis, orationis &c. adhuc urgeretur frequenter ad lapsum, nam Auspicius vovende castitatem vovet virtuali-

ter media moraliter possibilea eam servandi per *num. 217.* His adhibitis nec proficientibus absolverem volentem ducere uxorem, modo haberet animum petendi dispensationem *solum ad securitatem conscientie*, nè aliquandò scrupulis possit vexari. Quod si autem absolutè recusaret petere allegans pro se sententiam primam sibi favorabilem, cum supposità probabilitate nullitatis voti, nulla possit esse necessaria dispensatio uti observavi *num. 215.* ex Sanch. *cap. 8. num. 9.* deberem illum absolvere ex generali illo principio, quod absolutio negari nequeat utenti opinionè practicè probabili, talem esse primam fatetur Gobat *per num. 215.* olim contrarius, Moya cit. valde probabilem.

220. Occasione voti perpetuæ castitatis (idem est de voto ingrediendi Religionem) emissi ab Auspicio frequenter succumbente oritur incidens dubium non importunè hic pro complemento enodandum. Primò, utrùm inhærendo sententiæ defendenti ejus valorem sit reservatum Papæ? Secundò, quis in eo possit dispensare, aut id commutare?

Supponendum hîc, quod Papa sibi quinque reservat Vota, nempe perpetuæ castitatis, Religionis, ac trium peregrinationum, Hierosolymitanæ, Compostellanæ, ac Romanæ ad invisenda limina Apostolorum. Et cum reservatio sit odiosa, sunt strictè interpretanda, id est, non censentur reservata, nisi constet esse strictè, seu propriè talia. Sanch. *lib. 4. Decal. c. 40 nu. 77.*

Resp. nunc 1. Votum Auspicii non esse reservatum, ita Moya cit. *num. 23.* censens id satis probabiliter negari, quia

reservatio utpotè odiosa ad sola vota certò valida est restringenda, Sanch. *lib. 4. Decal. cap. 40. num. 26. & cap. 44. num. 3.* sicut reservatio peccati non extenditur ad peccatum dubium, sed tantùm ad certum, sed votum Auspicii èmissum non est certò validum, sed probabiliter nullum per *num. 212.* & tres sequentes, idque debent fateri ex Doctoribus secunda sententiæ, de qua à *num. 216.* quotquot admittunt votum nubendi pro illis circumstantiis esse validum, ex hoc enim antecedente sequitur evidenter pro illis circumstantiis votum castitatis esse irritum, cum sit impossibile, ut pro iisdem circumstantiis duo contradictoria sint æque bona: ergo cum matrimonium sit Auspicio melius cœlibatu, hîc pro tunc nequit esse materia voti castitatis.

Nec locus est hîc distinctioni Sanchezianæ, quod majoritas boni non sit pensanda relatè ad voventem, ut est individuum particulare, sed ut est pars Ecclesiæ: non inquam, locus est, nam per *num. 219. vers. Dixi votum &c.* ipse Sanchez cum plurimis concedit ab Auspicio validè voveri matrimonium, quia illi, etsi ut est pars Ecclesiæ, sit melior cœlibatus, non tamen est melior eisdem, ut est individuum particulare, sed oppositum. Ratio autem est, quòd ad honorem Dei, ut aliquid sit gratius, non refert, quòd in universali, & in se consideratum præstantius sit, sed quòd hîc, & nunc præstet; actuum enim humanorum bonitas ex adjunctis circumstantiis, uti etiam malitia est desumenda.

Quare præfata distinctio locum habet duntaxat in voto solenni, ac simplici faciente Religiosum, cum enim per tale

votum efficiantur membra statûs Religiosi, aut Clericalis, illisque, ut membra sunt, præstet cœlibatus præ matrimonio, idèd nunquam votum cœlibatûs potest esse irritum, aut obligatio semel validi suspendi ex certa sententia citari Moya *num. 19.*

221. Resp. 2. ad primum: Si Auspicius ante carnis tentationes emisisset votum, atque adèd fuisset Papæ reservatum, nihilominus supervenientibus tentationibus causantibus probabile periculum lapsûs suspenditur obligatio voti, ergo etiam suspenditur reservatio, ergo illi manet integrum absque dispensatione inire matrimonium, quia hoc pro tunc est illi melius, quam materia à se promissa, sed quando constat illi quid melius, quam materia à se promissa, potest in id propriâ auctoritate commutare. Has illationes esse legitimas ex antecedente, imò & fortissimas apertè sentit Sanch. *cap. 8. num. 9. & 10.* antecedens autem etiam legitimè deduci, si verum est, quòd votum castitatis à valdè propenso in voverem, emissum sit irritum, fatetur ibidem, idque probatur ulterius ab eodem *cap. 2. num. 23.* ex regula tradita ad D. Th. Sylvest. & aliis pluribus. *Id liberat voti, aut juramenti obligatione, quod si in principio accidisset, impediret ea fieri.* Hanc regulam sic intelligit, ut, sicut non valeret, quando materia esset ab initio mala, indifferens, aut majus bonum impediret, ita si quæ à principio erat legitima materia, efficiatur postea mala, indifferens, aut majus bonum impediatur, efficiatur, ut cesset obligatio. Ex hac regula deducit *num. 24.* si perpetuò impediatur majus bonum, obligatio

gatio penitus tollitur, si ad tempus suspenditur obligatio, quæ redivit sublato impedimento.

Unde cit. Moya num. 13. planè putat deduci, doctores, qui hæc duo principia simul defendunt: *Votum non nubendi emissum à proclivi in venerem est irritum: Et circumstantia, qua advenit post votum emissum, qua si ab initio esset, redderet irritum, si postea eveniat, efficit, ut cesset obligatio*, non posse negare, quòd si carnis fragilitas superveniat voto emissò non nubendi, suspendatur talis obligatio. Idem num. 17. ita loquitur: *Fateor ingenuè difficile disparitatem reddi inter eum, qui emisit votum precedente carnis fragilitate, & eum, cui supervenit post votum emissum, quandoquidem votum desinit esse de majori bono.*

222. Resp. ad secundum, n. 220. propositum 1. Possè Episcopum in eo dispensare, quia ut proximè probatum, non reservatur Pontifici, Sanch. cap. 40. num. 26.

Resp. 2. Episcopum dispensare non posse in ullo voto reservato, nisi deficiat voti materia, aut si non deficit, urgeat magna necessitas, sine facili recurso ad Pontificem, tunc autem non est facilis recursus, quando sunt expensæ faciendæ, quas non habet propter paupertatem is, qui est dispensandus, aut, si est facilis aditus, ex mora adveniendi imminet periculum gravis damni proprii e.g. incontinentiæ, aut alieni, aut si juvenis post emissum votum castitatis, aut Religionis vellet consulere famæ honestæ puellæ, aut viduæ à se imprægnatæ, interim, si

Pontifex adiretur, infamaretur, aut parentes impedirent matrimonium cum periculo secuturi scandali, vel infamiæ, est communis cum Sanchez num. 32. juncto 34. & sequentibus. ac lib. 8. de Matr. D. 9. à nu. 22. Estque id verum, ut fert ex probabiliore sententia Sanch. cit. cap. 40. num. 38. esto facilis foret accessus ad Nuntium Apostolicum, etsi hic foret cum potestate à latere, hic enim in sua Nunciatura jure ordinario non pollet majore dispensandi facultate, quam Episcopus in sua Diocesi: si habet commissam dispensandi facultatem, negat cum Less. lib. 2. cap. 40. num. 106. posse Episcopum, quia cessat causa necessitatis, sicut cessat, si Pontifex posset adiri (quo argumento etiam probat non posse simplicem sacerdotem in præsentia approbati absolvere moribundum) nihilominus videtur probabile etiam tunc posse, eo quòd sit pet accidens adesse delegatum potentem, ergo non censetur potestas ablata Episcopo, Tamb lib. 3. Decal. c. 16. §. 4. num. 38. citans Henriq. Avil. & alios.

Porro, quando Episcopus in voto Pontifici reservato dispensat, non facit id jure ordinario, seu officii, sed ex benigna interpretatione Pontificis committentis pro tunc jus; at in casu nostro Auspicii, cum non sit reservatum, dispensat jure ordinario, ita Honorat. Fabri, Dialogo. 10. pag. mihi 203. Sanch. num. 35.

223. Resp. 3. ad secundum; Mendicantes vi suorum Privilegiorum possunt dispensare in omnibus votis etiam Episcopo reservatis, dummodò non reserventur Pontifici, possunt igitur dispensare in

voto Auspicii, utpotè non reservato; Religiosi tamen Societatis nequeunt, nisi dependenter à Commissione facta à superiore immediato, aut mediato, ut constat ex *Compend. Privileg. Verb. dispensatio* § 8.

Difficultas est, an in casibus, in quibus Episcopi ex urgente necessitate dispensant in votis Papæ reservatis, etiam mendicantes dispensare valeant. Ratio affirmandi, quia possunt Mendicantes virtute Privilegiorum dispensare, & commutare omnia vota non reservata Pontifici, sed votum castitatis, aut Religionis urgente necessitate e.g. periculo incontinentiæ ex mora, aut gravis scandalii, aut magni damni tertiæ personæ, aut si præ paupertate non pateat facilis ad Pontificem aditus, aut alia ex causâ non est reservatum ex mente Pontificis, ita *Sanch. lib. 8. de Matr. D. 9. num. 22. juncto lib. 4. Decal. cap. 40. num. 32. Less. lib. 2. cap. 40. num. 106.* ubi referens casus, in quibus Episcopus potest in voto integræ castitatis dispensare sic ait: Quartus quodcumque est magnum periculum incontinentiæ &c. & non est facilis recursus ad Pontificem, vel ejus delegatum, tunc enim (attende) *quia est necessitas, censetur Pontifex non intendere reservationem, sed permittere Episcopo, ut suâ potestate ordinaria, quam seposita reservatione habet, utatur.* Non enim vult suam reservationem esse in eversionem, sed in ædificationem animarum. Itaille. *Dian. p. 6. tract. 6. Resol. 50.* loquens de periculo incontinentiæ conjuncto paupertati, ob quam non est facilis accessus ad Pontificem, credit hunc non velle sibi

pro tunc reservare votum. Et *p. 11. tr. 8. Resol. 49.* defendit cum *Dicastill. tom. 2. de Sacram. tract. 8. D. 11. dub. 17. num. 305.* superiorem non reservare peccatum pro circumstantiis urgentis necessitatis.

Hoc argumento convictus Pasqualigus *d. Jubil. quest. 306* concedit tempore Jubilæi posse commutari vota castitatis, & Religionis prout substant circumstantiis, ob quas Episcopi possunt in iis dispensare, *quia inquit, ut talia non sunt Pontifici reservata,* reservatio enim est tantum in ædificationem, non autem in destructionem, *Trid. Sess. 14. cap. 7.* ergò ex natura rei se extendit ad casus, ad quos si se extenderet, esset in destructionem: esset autem in destructionem, si se extenderet ad vota, in casu, in quo si non possent Episcopi dispensare, pateret gravissimum damnum etiam spirituale esse, non autem in utilitatem: ergò vota in talibus circumstantiis non sunt reservata, non quia subtrahantur à reservatione ex præsumpta voluntate Pontificis, sed quia reservatio ipsa non comprehendit. Hucusque Pasqualigus.

Etiam extrâ Jubilæum Regulares mendicantes, ac horum privilegia participantibus posse commutare, ac dispensare in votis Papæ reservatis, quando possunt Episcopi probatur ulterius: possunt dispensare in omnibus votis etiam Episcopo reservatis, id est, *in quibus possunt iure ordinario Episcopi;* *Sanch. c. 43. num. 7.* sed Episcopi seclusâ reservatione possunt in omnibus votis in sua Diœcesi, in quibus potest dispensare Pontifex in toto orbe, *Sanch. cap. 40. num. 25* ergò Mendicantes Regulares possunt dispensare

sare in omnibus votis, in quibus Episcopi in sua Diocesi, sed hi possunt in votis Papæ reservatis, dum urget necessitas proximè exposita &c.

224. Resp. Sanchez cit. junct. *cap. 40. num. 34.* ejusmodi vota adhuc esse reservata, in quibus, quòd Episcopi possunt dispensare, est per accidens nempe ex benignâ interpretatione Pontificis per *num. 222. in fine.* Secus jure ordinario.

Contrà est primò, quod hæc Responso sit inconsequens ad ea, quæ paulò antè ex illo retuli, nimirum vota ista pro illis circumstantiis non esse reservata. Secundò Episcopus suo jure, ante reservationem poterat dispensare cum omnibus Diocesanis in his etiam votis, ergò suo jure extrà necessitatem suspensò, hæc urgente dispensat, sed Mendicantes vi Privilegiorum possunt dispensare in omnibus, in quibus jure proprio dispensare potest Episcopus, ergò. Et ita opinatur Crocers ordinar. Minor. in *Reg. S. Francisci c. 7. Sect. 29. fol. 785.* apud Moya *q. 2. §. 3. n. 17.*

Ex eodem Principio Fr. Ludovicus à Concept. in *Exam. verit. tom. 1. de Matr. casu 30. fol. 102.* defendit Episcopos in similibus urgentibus circumstantiis non ex commissione Pontificis, ut alii autumant sed jure communi posse dispensare, probabilius enim est, quod dispensatio tunc in voto perfectæ castitatis, & Religionis jure communi, & ordinario ad eos pertineat.

Eandem sententiam ex principiis intrinsecis esse veriore post citatos sequitur Fr. Francisc. Pichon. *Ord. Min. in tract. de Matr. D. 6. cap. 2. Sec. 3. nn. 136.*

fol. 396. non valet, inquit, tunc dici ex benigna interpretatione mentis Pontificis, Episcopum dispensare, per quod non definiunt talia vota esse reservata: hoc enim est implicatorium evidenter, si benigna interpretatio mentis Papæ non æquivalet judicio, quo Episcopus judicet prudentissimè, quòd non fuit mens Pontificis, ut votum esset reservatum in tali, & simili casu (nisi enim cesset reservatio, benigna interpretatio nequit æquivalere dicto prudentissimo judicio) Proinde in casu necessitatis prædicta vota manent in terminis juris communis, sicut fuerant ante reservationem.

Hæc ductus exemplo Moyæ, ad difficultatem *num. 223.* propositam, produxi mentem virorum Doctissimorum propriis eorundem verbis expressam, ex quibus multum elucidatur jus Episcopale divino, ac naturali jure eisdem competens in Diocesanos, siquidem divinitus sunt constituti pastores.

Confirmari hæc possunt ex iis quæ tradidi in *tract. Canon. de Matr. num. 224.* cum Sanch *lib. 2. de Matr. D. 4. num. 14.* Wiest. *de Matrimonio Contracto contra interdictum Ecclesiasticum num. 72.* & aliis asserentibus Episcopum posse delegare suo Vicario potestatem dispensandi in impedimentis dirimentibus, in quibus ex necessitate gravi possunt Episcopi; sed non possent delegare, nisi Episcopi in ea gravi necessitate jure ordinario, seu dignitati annexo dispensarent.

225. Verùm allegatis pro benigna opinione Doctoribus resistunt communiter omnes anteriores Theologi cum Soarez, Sanch. Laym. Pal. Pont. &c. Et ideo

Et ideo illud commune principium: *Regulares virtute suorum privilegiorum possunt commutare, aut dispensare omnia vota, quæ Episcopus jure ordinario potest dispensare*; cui innititur sententia contraria, quæ, si principium nullam exceptionem admitteret, non solum probabilis, sed verissima foret judice Moya q. 2. nu. 22.

Porro exceptio ab eo principio consistit in hac limitatione: *Regulares virtute privilegiorum possunt commutare &c omnia vota, quæ modo, in quovis eventu, communiter, & regulariter potest Episcopus dispensare*. Hujus limitationis reddit rationem Moya, quod apud omnes veteres, & modernos paucis in contrarium allegatis, principium illud sic receptum invenitur. Confirmatur. Certissimum est, quod possit Pontifex sibi, & Episcopis præfata vota reservare, sed defacto in sensu limitationis esse sic reservata est ceterorum communis Theologorum sensus, aliàs latissima esset potestas Regularium circa prædicta vota castitatis, & Religionis commutanda, facilèque confessarii præsertim indocti crederent necessitatem urgentem, quæ verè talis non esset, non sine errore in rem gravi.

Resp. ad difficultatem num 223. adductam negativè, quia principium, cui contraria sententia innititur non potest habere sensum ab ejus authoribus intentum, sed limitatum proximè expositum; quo stante ruit totum, quod illi adversarii superstruunt,

Duo addo cum Moya num. 24. posse virtute suorum privilegiorum Regulares. Primò, votum strictioris Religionis commutare in minus strictam, sic enim non commutatur votum, sed quoddam ejus accidens. Secundò, possunt commutari vota, & dispensari castitatis, ac Religionis emissæ ab impuberibus (nisi post pubertatem renoventur) usque ad annum 25. ætatis, quia cum sint à parentibus irritabilia, non reservantur Pontifici.

226. Resp. 4. ad secundum, n. 220. Quæsitum, confessarios non Privilegiatos, Parochos, & Archidiaconos in votis etiam non reservatis Pontifici non posse dispensare, etsi non sit facilis accessus ad Episcopum, quia nulli horum competit de jure scripto hæc facultas. Consuetudo, etsi det Jurisdictionem *C. cum contingat de foro compet* attamen non est extendenda ultra id, in quo est recepta; sed non est recepta ut confessarius unquam dispense, imò nec Parochus, nisi in jejuniis, ac esu carniarum (in observantia præceptorum ubi etiam consuetudo viget) & quidem etiam præfente Episcopo. Unde etiam Archidiaconus nequit dispensare, nisi quatenus usus obtinuit; proinde si ex usu potest dispensare in voto peregrinationis, non sequitur posse etiam in voto abstinentiæ, ita

Sanch. lib. 8. de Matr. D.

9. num. 27.

* * *